

Topp tíu listinn

Hvaða opinberu stofnanir fá flestar kærur vegna innkaupa?

Inga Skarphéðinsdóttir

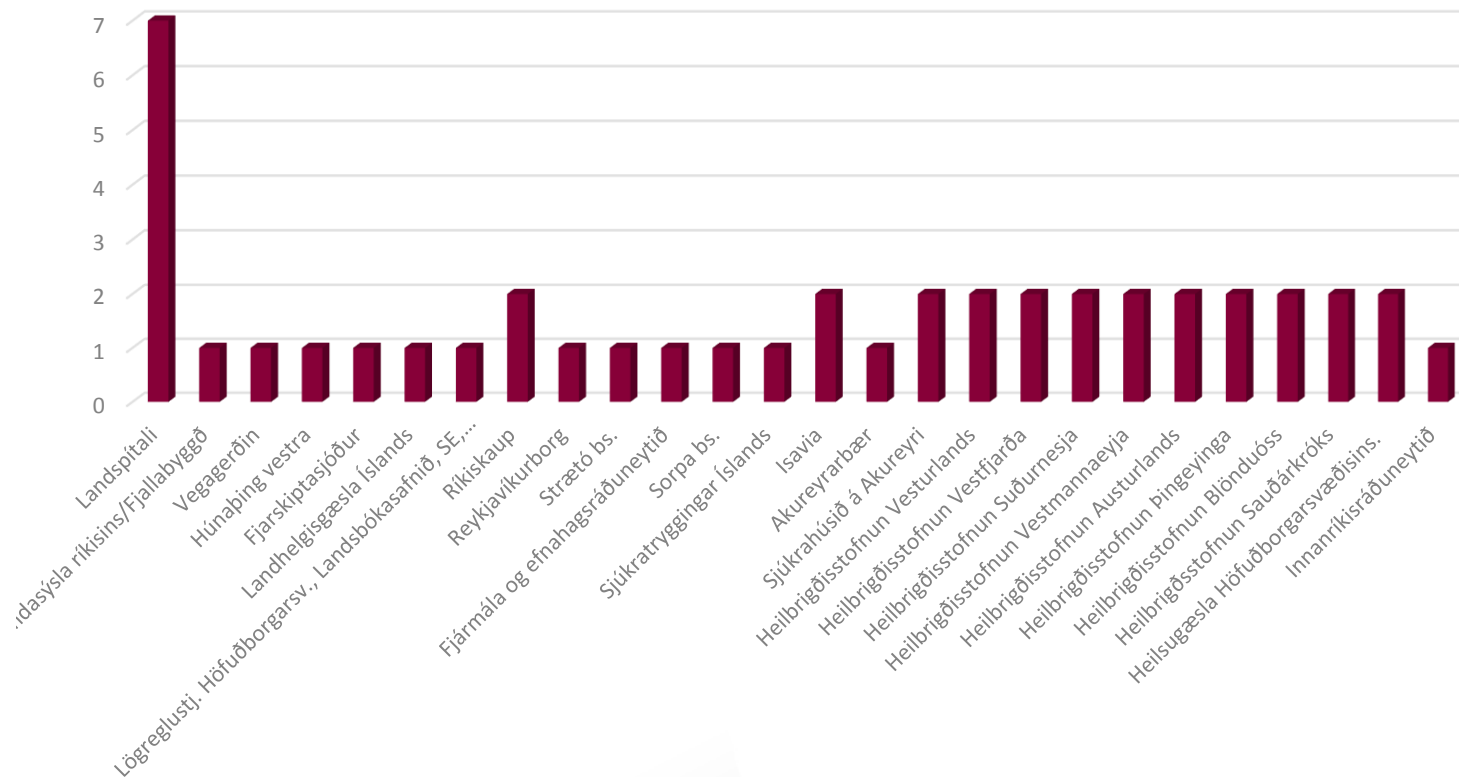
Úrræði fyrirtækja

- Kæra til kærunefndar útboðsmála, sbr. 93. gr. laga um opinber innkaup nr. 84/2007
- Dómstólar
- Hvað er það helst sem fyrirtæki reka sig á?
 - Of þröngar útboðslýsingar, vara „valin“.
 - Framkvæmd rammasamninga.

Hvað segir tölfræðin?

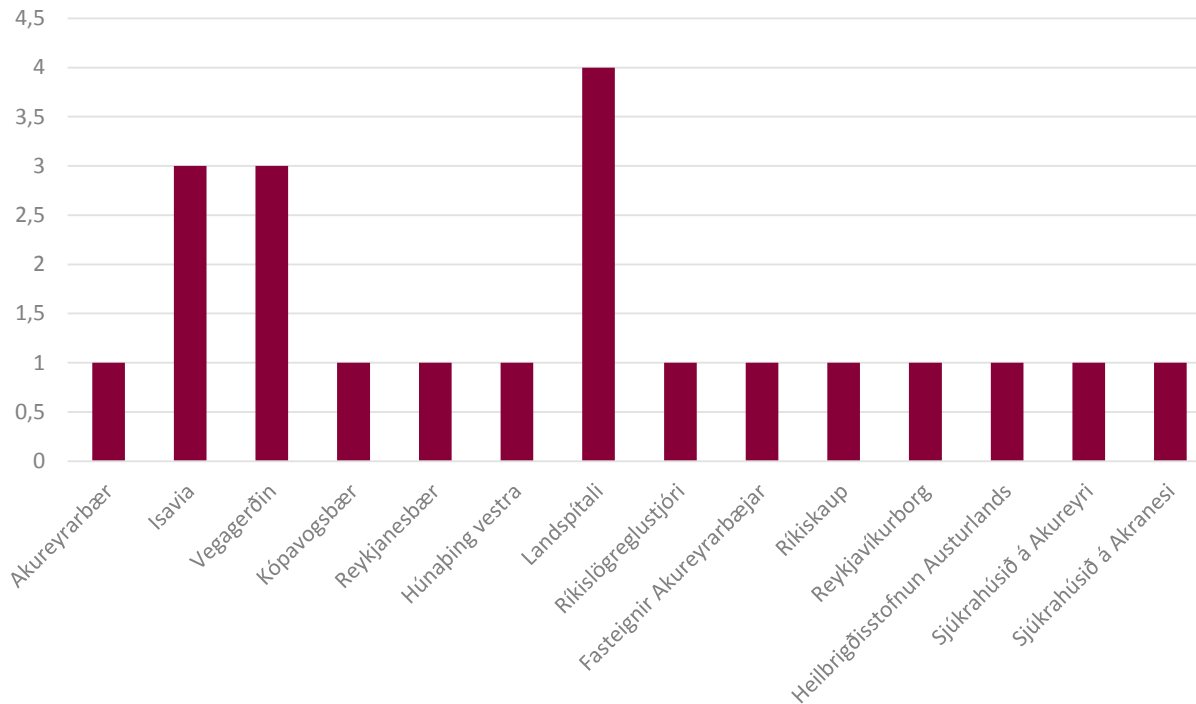
- Úrskurðir kærunefndar útboðsmála 2011-2015.
- Úrvinnsla gagna:
 - Kærur gegn Ríkiskaupum sem þó taka til ákveðinnar stofnunar => felld undir viðkomandi stofnun
 - Kærur gegn Ríkiskaupum og tiltekinnar stofnunar => felld undir stofnunina.
 - Kærur gegn Ríkiskaupum eingöngu (t.d. vegna rammasamningsútboða, örútbóða) => felld undir Ríkiskaup.

Fjöldi kæra á hendur einstökum aðilum árið 2015

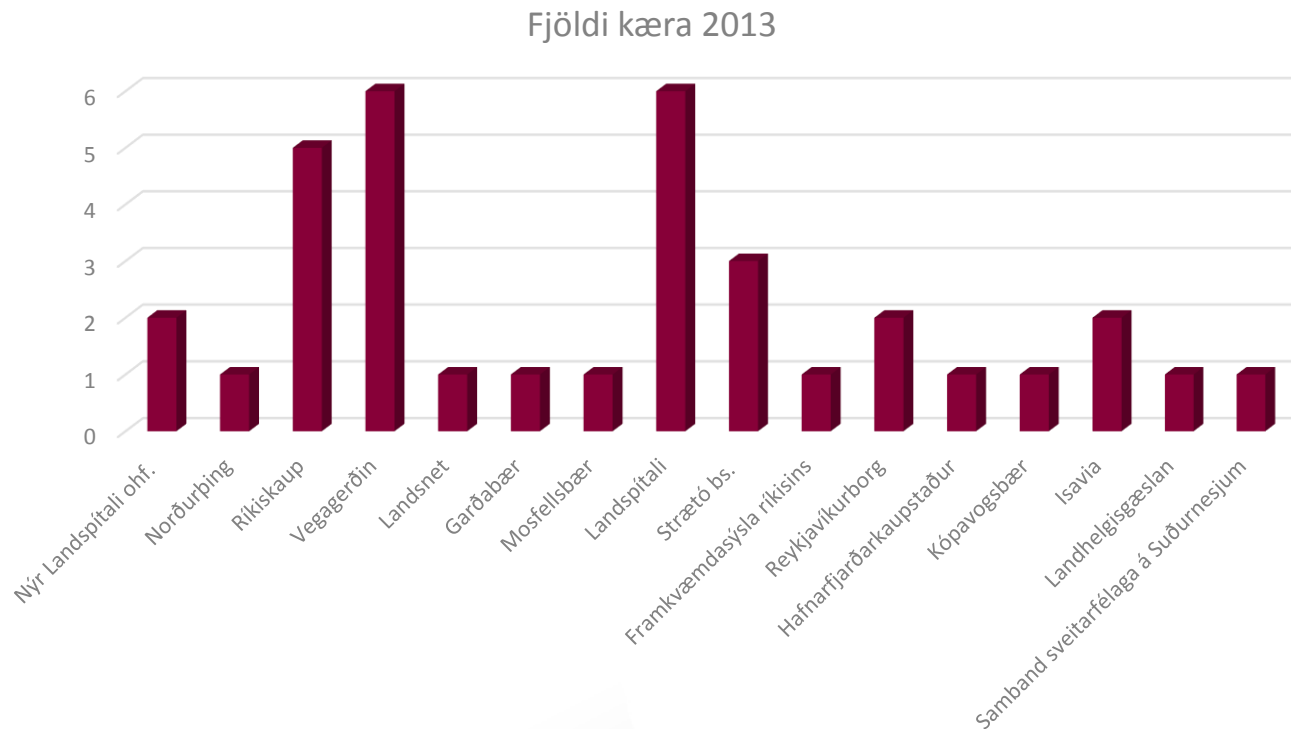
Fjöldi úrskurða: 24

Fjöldi kæra á hendur einstökum aðilum árið 2014

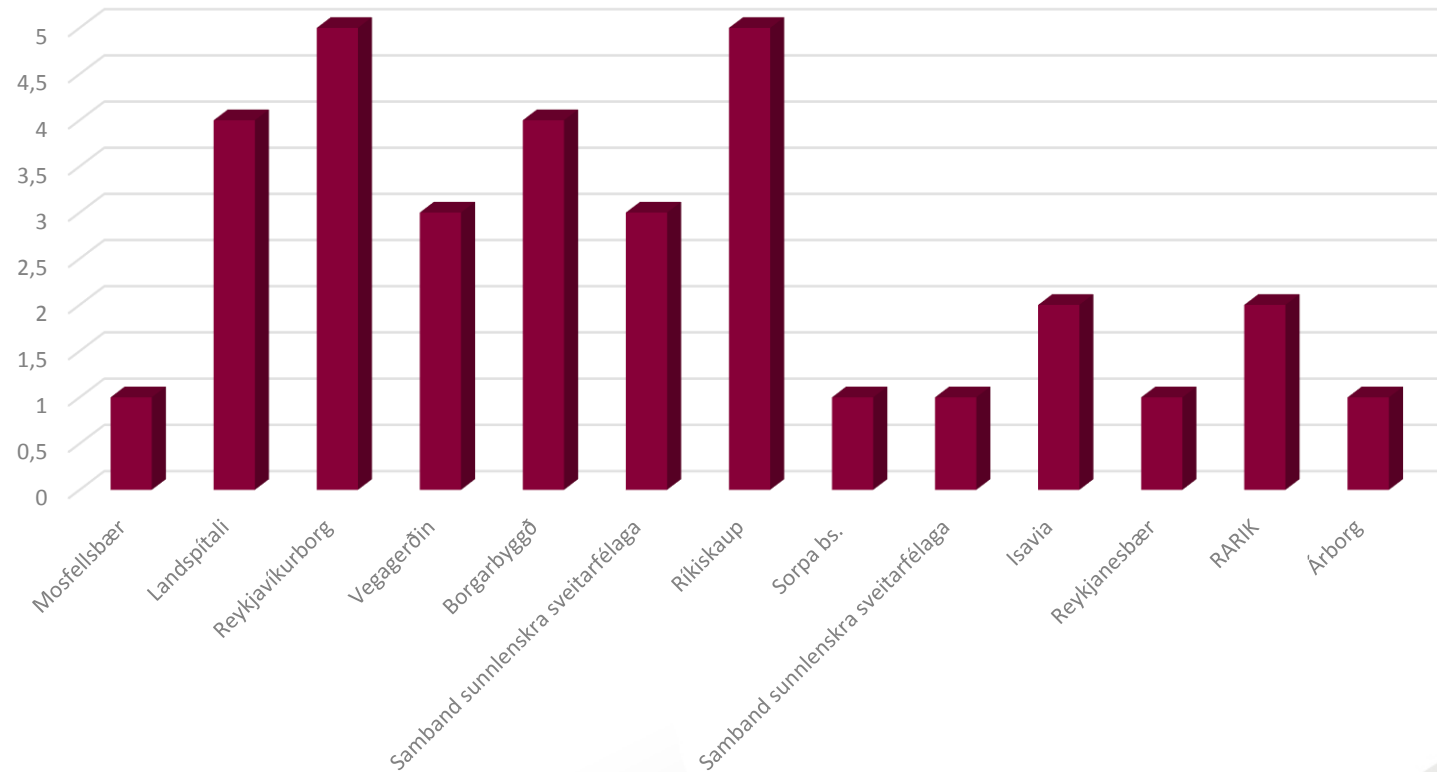

Fjöldi úrskurða: 18

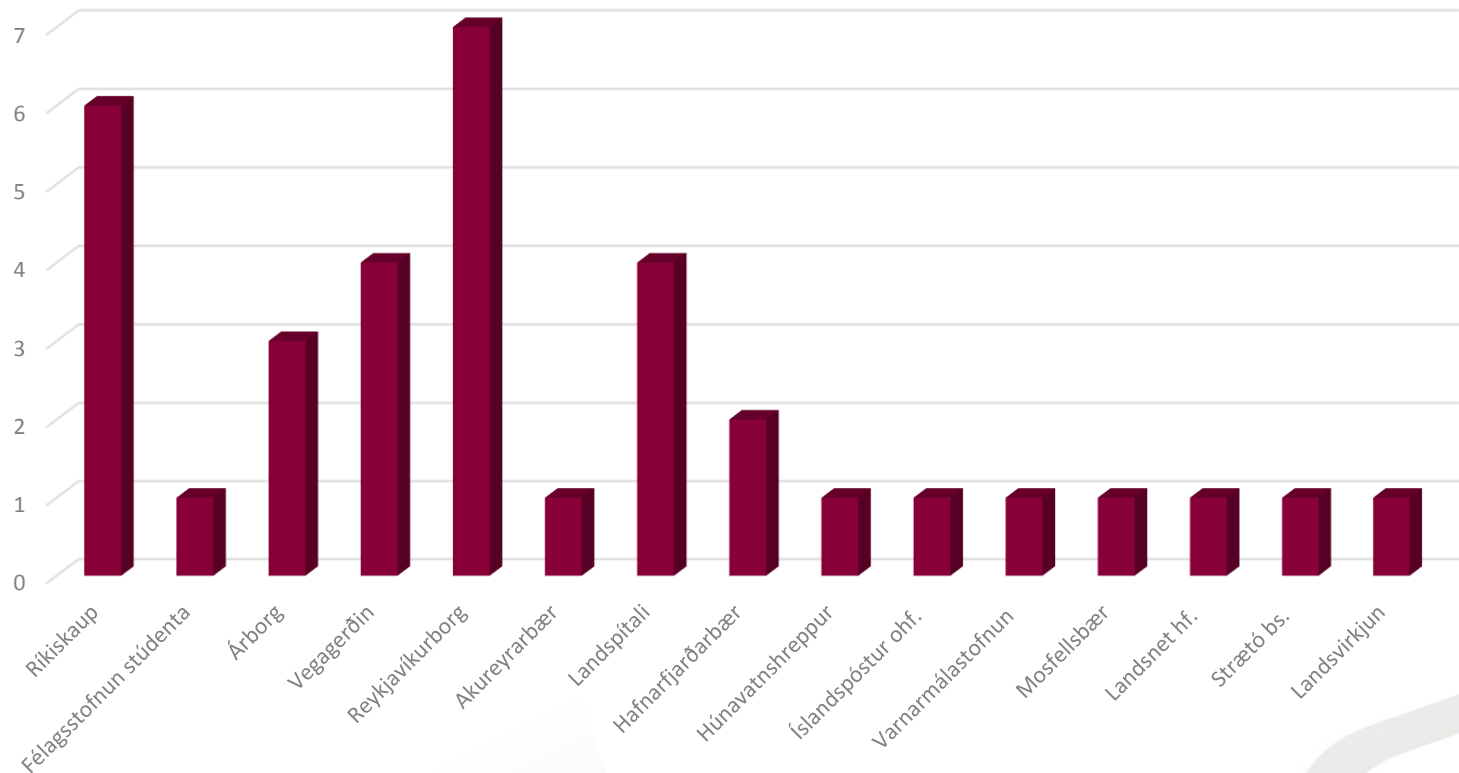
Fjöldi kæra á hendur einstökum aðilum árið 2013

Fjöldi kæra á hendur einstökum aðilum árið 2012

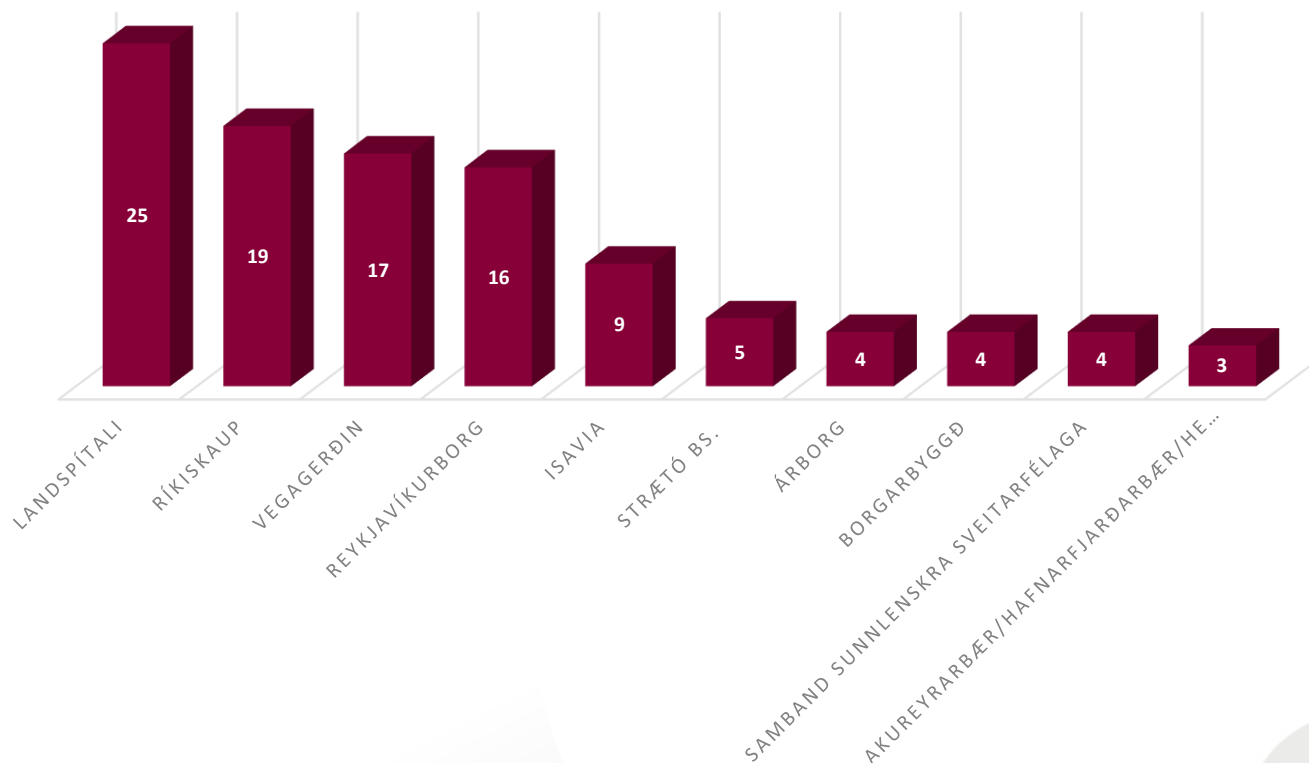

Fjöldi kæra á hendur einstökum aðilum árið 2011

Topp 10 listinn

- kærðar stofnanir 2011-2015

Ný lög um opinber innkaup

- Liggur fyrir þingi frumvarp til nýrra laga um opinber innkaup. Innleiðing á tilskipun 2014/24/ESB.
- Frumvarpið til bóta að mörgu leyti; hæfisyfirlýsing bjóðenda, almennu innkaupareglurnar undir erlendum viðmiðunarfjárhæðum nái líka til sveitarfélaga o.fl.

Óbreytt kæruheimild

- Engar breytingar á XIV. kafla um kærunefnd útboðsmála.

- *93. gr. Málskotsréttur.*

Heimild til að skjóta málum til nefndarinnar hafa þau fyrirtæki sem njóta réttinda samkvæmt lögum þessum og hafa lögvarða hagsmuni af úrlausn máls.

Þegar um er að ræða ætlað brot gegn skyldu til að nota lögákveðið innkaupaferli eða auglýsa innkaup eru lögvarðir hagsmunir þó ekki skilyrði kæru. Ráðherra er einnig heimil kæra vegna slíkra brota án tillits til lögvarinna hagsmuna.

Heimilt er kæranda að framselja kæruheimild sína til félags eða samtaka sem gæta hagsmuna hans.

Fleiri mál sem ekki koma fram?

- Mörg fyrirtæki veigra sér við að kæra brot vegna mögulegra afleiðinga slíkrar kæru.
- Mun fleiri úrskurðir hjá dönsku kærunefndinni, *Klagenævnet for Udbud*. Ástæða?
 - Sjálfstæð heimild félaga og samtaka til að leggja fram kæru til kærunefndar útboðsmála.
 - Stærri markaður.
- Þörf á því að endurskoða 93. gr. laganna um málskotsrétt.

Útboð efla samkeppni

- Álit Samkeppniseftirlitsins nr. 2/2008
 - **Útboð** af hálfu hins opinbera almennt til þess fallin að **efla samkeppni** og auðvelda aðgang nýrra aðila að markaðnum.
- Álit Samkeppniseftirlitsins nr. 4/2009
 - „**Opinber útboð** geta því verið mikilvægur liður í að **örva samkeppni** og vinna þannig gegn skaðlegum áhrifum þeirra áfalla sem gengið hafa yfir undanfarið og stuðla að aukinni atvinnu og uppbyggingu í íslensku efnahagslífi.“

Innkaup í öðru ríki Evrópska efnahagssvæðisins

- 18. gr. a laga nr. 84/2007 um opinber innkaup
- Ráðherra getur heimilað miðlægri innkaupstofnun að bjóða út innkaup, sem falla undir lög þessi, í öðru ríki Evrópska efnahagssvæðisins, hvort sem er í samstarfi við erlenda kaupendur, samtök þeirra eða fulltrúa, og/eða miðlægar innkaupastofnanir eða sér. **Heimildin skal veitt fyrir hvert útboð fyrir sig að undangenginni rökstuddri beiðni stofnunarinnar.** Heimildin skal því aðeins veitt að fyrir liggi að reglur Evrópska efnahagssvæðisins um opinber innkaup hafi verið leiddar í lög í viðkomandi ríki og ástæða sé til að ætla að innkaup í ríkinu muni þjóna hagkvæmni eða virkri samkeppni og öðrum lögmætum sjónarmiðum við opinber innkaup. Um innkaup sem fram fara á grundvelli heimildar sem veitt er samkvæmt þessari grein gilda reglur viðkomandi ríkis, þar á meðal um kærur, gildi innkaupsákvæðana og skaðabætur. **Í rökstuðningi fyrir beiðni innkaupastofnunar skal leggja fyrir sérstakt samkeppnismat.** Við móttöku beiðni innkaupastofnunar skal ráðuneytið leita eftir staðfestingu Samkeppniseftirlitsins á samkeppnismati innkaupastofnunar. **Staðfesti Samkeppniseftirlitið ekki samkeppnismat innkaupastofnunar fara innkaup ekki fram samkvæmt ákvæði þessu.**

Ákvæði frumvarpsins

- 20. gr. *Innkaup í öðru ríki Evrópska efnahagssvæðisins.*

Kaupanda er heimilt að nota miðstýrða innkaupastarfsemi í öðru ríki Evrópska efnahagssvæðisins til að bjóða út innkaup á vöru eða þjónustu sem falla undir lög þessi. Ríkiskaupum er einnig heimilt að bjóða út innkaup, sem falla undir lög þessi, í öðru ríki Evrópska efnahagssvæðisins, í samstarfi við erlenda kaupendur, samtök þeirra eða fulltrúa, eða miðlægar innkaupastofnanir.

Samkeppniseftirlitinu skal tilkynnt um fyrirhuguð innkaup ásamt rökstuðningi fyrir beitingu heimildar skv. 1. mgr. Afhenda skal afrit af samningi í kjölfar útboðs sé óskað eftir því.

Um innkaup sem fara fram á grundvelli þessa ákvæðis gilda reglur viðkomandi ríkis, þar á meðal um kærur, gildi innkaupsákvarðana og skaðabætur.

Töluverð breyting frá gildandi lögum

- Skilyrði um samkeppnismat og staðfestingu þess svo innkaup geti farið fram felld brott.
- Athugasemdir Samkeppniseftirlitsins við frumvarp til laga nr. 56/2011 sem bætti 18. gr. a við lög um opinber innkaup:
- „*Að mati Samkeppniseftirlitsins getur heimild til opinberra innkaupa í formi útboðs í öðru ríki Evrópska efnahagssvæðisins nýst í þágu virkrar samkeppni hérlandis í sérstökum undantekningartilvikum.*“
- „*...telur Samkeppniseftirlitið að beiting heimildarinnar geti einnig verið til þess fallin að raska samkeppni hér á Íslandi.*“
- „*Með vísan til alls framangreinds telur Samkeppniseftirlitið nauðsynlegt að heimild fjármálaráðherra til miðlægrar innkaupastofnunar til að bjóða út innkaup erlendis verði settar mun þrengri skorður en gert er ráð fyrir í frumvarpinu og henni verði einungis beitt í sérstökum undantekningartilvikum að undanengnu ítarlegu mati á samkeppni og hagræði af innkaupum. Í því sambandi verði tekið tillit til alls kostnaðar við innkaup, geymslu og dreifingu. Ráðherra veiti því aðeins heimild eftir að hin miðlæga innkaupastofnun hafi framkvæmt fyrrnefnt samkeppnismat, birt það opinberlega og líkur séu á að útboð samkvæmt núgildandi lögum og reglum skili ekki þeim árangri sem að sé stefnt vegna samkeppnislegra aðstæðna á innlendum markaði.*“
- Framangreindar athugasemdir SE eiga við fullum fetum í dag.

Raunveruleg hagkvæmni?

- Innkaupsverð segir bara hálfa söguna.
 - Flutningur, gæðaeftirlit, fræðsla, lagerhald, dreifing, kvartanir, vöruskil, viðgerðir o.fl.
- Mögulega frekar tilfærsla á kostnaði ríkisins með gríðarlegum afleiðingum fyrir fyrirtæki landsins sem verða af stórum viðskiptum.
- Þátttaka erlends innkaupaaðila getur leitt til svo umfangsmikilla viðskipta að íslensk fyrirtæki geti ekki tekið þátt í útboðinu.

Takk fyrir